

Protokół
z kontroli problemowej przeprowadzonej
w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Pacanowie

I. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pacanowie jest jednostką organizacyjną gminy powołaną do realizacji pomocy społecznej w zakresie ustalonym ustawą o pomocy społecznej i innymi przepisami z zakresu pomocy społecznej. Swoim obszarem działania obejmuje 28 sołectw, w których zamieszkuje 7876 mieszkańców. Wójtem Gminy jest Pan Wiesław Skop.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Pacanowie został utworzony na mocy Uchwały Gminnej Rady Narodowej Nr XII/53/90 z dnia 10 kwietnia 1990 r. w sprawie utworzenia jednostki budżetowej pod nazwą „Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pacanowie”.

Ośrodek posiada własny REGON 290421337 i NIP 655-16-74-111.

Kierownikiem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pacanowie jest Pan Edward Wojniak.

Kierownik Ośrodka działa na podstawie Zarządzenia Nr 21/04 Wójta Gminy Pacanów z dnia 21 maja 2004 r. w sprawie upoważnienia Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pacanowie do wydawania decyzji administracyjnych w sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy.

Upoważnienie Wójta w powyższym zakresie na podstawie Zarządzenia Nr 33/04 z dnia 12 lipca 2004 r. posiada również Pani Bożena Laska - pracownik socjalny.

Ośrodek działa w oparciu o:

Statut stanowiący załącznik do Uchwały Rady Gminy Pacanów Nr XXXV/184/2005 z dnia 30 sierpnia 2005 roku w sprawie uchwalenia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pacanowie.

W § 1 pkt 4 i 5 widnieją zapisy nieaktualnych ustaw o finansach publicznych i pracownikach samorządowych, natomiast w § 5 pkt 5 odnotowano również nieaktualną ustawę o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia.

Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pacanowie.

Uchwałę Nr XXV/126/04 Rady Gminy Pacanów z dnia 29 października 2004 roku w sprawie odpłatności za dożywianie dzieci z terenu gminy Pacanów w szkołach podstawowych i gimnazjach oraz zasad zwrotu za przyznaną pomoc.

Uchwałę Nr XXVI/145/04 Rady Gminy Pacanów z dnia 1 grudnia 2004 roku o odpłatności za usługi opiekuńcze.

II. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli:

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach:

1. Magdalena Pracon – starszy inspektor w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego na podstawie upoważnienia do kontroli nr 749/2012 z dnia 21 sierpnia 2012 r., wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Renatę Murawską – koordynator kontroli;
2. Renata Gwóźdź – starszy specjalista w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego na podstawie upoważnienia do kontroli nr 750/2012 z dnia 21 sierpnia 2012 r., wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Renatę Murawską;
3. Zofia Syska – koordynator Wieloosobowego Stanowiska ds. Organizacyjnych na podstawie upoważnienia do kontroli nr 748/2012 z dnia 22 sierpnia 2012 r., wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Renatę Murawską.

Kontrola została wpisana do *Książki kontroli Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pacanowie* pod pozycją Nr 7/2012.

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono w dniach 23 - 24 sierpnia 2012 roku.

IV. Określenie przedmiotu kontroli i okresu objętego kontrolą:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zmianami) oraz przepisy rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 61, poz. 543).

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2012 r. do dnia kontroli.

Przedmiotem kontroli było:

1. *Funkcjonowanie ośrodka w zakresie zatrudnienia i organizacji pracy.*
2. *Ocena realizacji zadań własnych gminy dofinansowywanych z budżetu państwa.*
3. *Jakość usług opiekuńczych na terenie gminy ze szczególnym uwzględnieniem usług świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych lub osób w podeszłym wieku.*
4. *Kontrola jakości pracy socjalnej poprzez analizę indywidualnych przypadków ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania instrumentu pracy socjalnej - kontraktu socjalnego oraz wdrażania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.*
5. *Zbadanie procedury opracowania i wdrażania przez gminę strategii rozwiązywania problemów społecznych.*

V. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pacanowie mieści się w budynku Urzędu Gminy przy ul. Rynek 15, tel. 41 376-54-59, czas pracy od 7.00 do 15.00. W wyniku przeprowadzonej wizytacji ustalono, że jednostka zajmuje 5 pomieszczeń, usytuowanych na parterze, wyposażonych w sprzęt umożliwiający wykonywanie pracy biurowej. Warunki lokalowe dają klientom możliwość swobodnego przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność.

Głównymi problemami występującymi w środowisku, wymagającymi interwencji GOPS jest ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba i niepełnosprawność.

Wyplata świadczeń z pomocy społecznej realizowana jest w Kasie Nadwiślańskiego Banku Spółdzielczego w Solcu-Zdroju Oddział Pacanów lub przelewem na indywidualne konta bankowe klientów.

Ad. 1 Funkcjonowanie ośrodka w zakresie zatrudnienia i organizacji pracy.

Przedmiotem kontroli było zbadanie zgodności kwalifikacji kadry kierowniczej Ośrodka oraz pracowników zajmujących się zadaniami z zakresu pomocy społecznej z przepisami ustawy o pomocy społecznej (Załącznik 1 – Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze).

W dniu kontroli w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Pacanowie zatrudnionych było 10 pracowników na umowę o pracę, w tym: kierownik, główny księgowy, 4 pracowników socjalnych, 2 pracowników ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, opiekunka domowa oraz opiekunka psychiatryczna.

W toku przeprowadzonej kontroli ustalono, iż Kierownik posiada odpowiednie wykształcenie oraz staż pracy wymagane na zajmowanym stanowisku. Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej uzyskał tytuł organizatora pomocy społecznej. Pracownicy socjalni, zatrudnieni w kontrolowanej jednostce legitymują się również właściwymi kwalifikacjami na zajmowanych stanowiskach, posiadają legitymacje służbowe wydane według wzoru określonego rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Do obowiązków pracowników socjalnych należy: przyjmowanie zgłoszeń klientów o udzielenie pomocy społecznej, rozpoznanie i diagnoza potrzeb socjalnych mieszkańców, przeprowadzanie wywiadów środowiskowych i kompletowanie niezbędnej dokumentacji do przyznawania świadczeń, wnioskowanie o udzielenie pomocy, prowadzenie akt osobowych klientów.

W trakcie przeprowadzonej kontroli w celu zbadania stanu zatrudnienia pracowników socjalnych wykorzystano następujący miernik:

- miernik: liczba mieszkańców gminy

liczba zatrudnionych pracowników socjalnych w OPS = $7876/4 = 1\ 969$

Z powyższego wynika, iż stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli jest zgodny z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej – na jednego pracownika socjalnego przypada 1 969 mieszkańców.

Ad. 2. Ocena realizacji zadań własnych gminy dofinansowywanych z budżetu państwa.

Zasilki stałe.

Z danych zawartych w sprawozdaniu Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz informacji przekazanych przez Kierownika Ośrodka (Załącznik 2 – Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS) wynika, iż w I półroczu 2012 roku pomoc w formie zasiłku stałego

przyznano dla 38 osób, w tym 25 samotnych. Za 33 osoby Ośrodek opłacał składkę zdrowotną. Łączna kwota wypłaconych zasiłków stałych to 72 178 zł.

Kontroli poddano losowo wybrane teczki z dokumentacją stałych zasiłkobiorców, na podstawie której wydano decyzje administracyjne nr:

OPS-8122/Ł1/11, OPS-8122.W1.12, OPS-8122/D1/12, OPS-8122Rs/C1/11, OPS/8122Rs/B2/12, OPS-8122Rs/G2/09, OPS-8122/B4/11, OPS-8123Ro/S4/09, OPS-8122/Rs/64/11

Dokumentacja prowadzona jest w teczkach osobowych opatrzonych imieniem i nazwiskiem oraz adresem klienta. Skontrolowane akta zawierają dokumenty potwierdzające opisaną w wywiadach sytuację rodzinną, zawodową, zdrowotną oraz osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym, natomiast odnotowano brak zaświadczeń potwierdzających posiadanie gospodarstwa rolnego. Dokumenty potwierdzane są „za zgodność z oryginałem”, zawierają datę wpływu do Ośrodka. Przy zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

Natomiast w części IV wywiadów środowiskowych w rubryce praca socjalna znajdował się zapis „poradnictwo”, który w ocenie Zespołu kontrolnego jest zbyt ogólny i nie odzwierciedla rzeczywistych działań prowadzonych przez pracowników socjalnych mających na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie.

W decyzjach informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji. W uzasadnieniach w sposób jasny i szczegółowy przedstawiono przyczyny przyznania świadczeń.

Decyzje o przyznaniu pomocy w przeważającej części klienci odbierali osobiście, co potwierdzali podpisem i datą odbioru.

Podczas kontroli ustalono, iż przy znakowaniu decyzji używano różnych symboli. Zgodnie z instrukcją kancelaryjną znak sprawy jest stałą cechą rozpoznawczą sprawy. Każde pismo dotyczące tej samej sprawy otrzymuje identyczny znak.

Ośrodek opłacał składki na ubezpieczenie zdrowotne zgodnie z art. 17 ust.1 pkt 20 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 66 ust. 1 pkt 26 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Zasilki okresowe.

Do dnia kontroli GOPS wydał 130 decyzji przyznających zasiłek okresowy dla 49 rodzin na kwotę 40396 zł. Głównym powodem przyznawania pomocy była długotrwała

choroba i bezrobocie. Wysokość wypłacanych zasiłków jest zgodna z art. 38 ustawy o pomocy społecznej.

Kontroli poddano dokumentację osób objętych pomocą na mocy decyzji:

OPS-8123Ro/10/12, OPS-8123Ro/3/12, OPS-8121Ro/18/12, OPS-8123Ro/17/12, OPS-8121Ro/14/12, OPS-8123Ro/32/12, OPS-8123Ro/26/12, OPS-8123Ro/47/12, OPS-8123Ro/41/12, OPS-8123Ro/45/12.

Ze skontrolowanych akt wynika, że na każdy wniosek o pomoc pracownicy socjalni sporządzali wywiad. Na niektórych wnioskach klientów odnotowano brak daty wpływu. W aktach znajdują się aktualne zaświadczenia o dochodach z zakładów pracy, odcinki emerytur i rent, zaświadczenia z powiatowych urzędów pracy, natomiast stwierdzono brak zaświadczeń o powierzchni gospodarstwa rolnego. Pomoc przyznawano w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej i kodeksu postępowania administracyjnego. Informowano stronę o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji.

Podczas kontroli ustalono, iż przy znakowaniu decyzji używano różnych symboli. Zgodnie z instrukcją kancelaryjną znak sprawy jest stałą cechą rozpoznawczą sprawy. Każde pismo dotyczące tej samej sprawy otrzymuje identyczny znak.

Wieloletni program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Z danych zawartych w sprawozdaniu z realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w pierwszym półroczu 2012 roku pomocą w ramach Programu objęto 371 osób ogółem, na kwotę 95 445 zł, w tym 21 131 zł stanowią środki własne oraz 74 314 zł dotacja. W formie gorącego posiłku objętych jest ogółem 252 osoby, w tym 39 dzieci do 7 roku życia oraz 189 uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej. W 2012 roku zasiłek celowy z Programu dożywiania udzielono 32 rodzinom, które liczą łącznie 119 osób na łączną kwotę 6 200 zł.

W drodze Uchwały Rady Gminy Pacanów Nr XXV/126/04 z dnia 29 października 2004r. w sprawie odpłatności za dożywianie dzieci z terenu Gminy Pacanów w szkołach podstawowych i gimnazjach oraz zwrotu za przyznaną pomoc zwiększono kryterium dochodowe uprawniające do bezpłatnych posiłków do 200%.

Z danych przekazanych przez Kierownika GOPS (Załącznik 3 – Informacja nt. dożywiania w szkołach na terenie Gminy i poza terenem Gminy Pacanów i Załącznik 4 – Informacja nt. dożywiania w internatach poza terenem Gminy) wynika, że w czerwcu 2012 r. Ośrodek opłacał dożywianie uczniów w 7 placówkach na terenie Gminy Pacanów oraz w 4 szkołach i 6 internatach poza terenem Gminy. Najniższą dzienną stawką za posiłek było 2,5 zł,

a najwyższą – 13 zł. Wyżywienie jest realizowane w szkołach na terenie Gminy w formie cateringu przez firmę wyłonioną w drodze przetargu.

Za pozytywny należy uznać fakt, iż we wszystkich szkołach na terenie gminy dożywianie prowadzone jest w formie gorącego posiłku oraz, że Uchwałą Rady Gminy Pacanów zwiększono kryterium dochodowe na dożywianie do 200%.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej **pomocy w formie zasiłków celowych** w ramach realizacji wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, na podstawie których wydano decyzje administracyjne nr:

OPS-8121Po/5/12, OPS-8123Po/27/12, OPS-8121Po/3/12, OPS-8123Po/31/12,
OPS-8123Po/29/12, OPS-8123Po/26/12.

oraz losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej **pomocy w formie posiłku**, na podstawie których wydano decyzje administracyjne o numerach:

OPS-8125Rd/1696/12, OPS-8125Rd/5/11, OPS-8125Rd/16/12, OPS-8125Rd/18/11,
OPS-8125Rd/9/12, OPS-8125Rd/1699/12, OPS-8125Rd/1687/12, OPS-8125Rd/1703/12,
OPS-8125Rd/14/12, OPS-8125Rd/1651/11.

W aktach stanowiących podstawę do przyznania pomocy znajduje się kompletna dokumentacja - aktualizacje wywiadów oraz pozostałe załączniki określające sytuację materialno-bytową osób i rodzin ubiegających się o pomoc. W decyzjach administracyjnych wydawanych za zasiłki celowe z Programu oraz posiłki przywołano ustawę o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz Kodeks postępowania administracyjnego i upoważnienie kierownika do wydawania decyzji.

Do zasadności przyznanej pomocy nie wniesiono zastrzeżeń.

Ad.3. Jakość usług opiekuńczych na terenie gminy ze szczególnym uwzględnieniem usług świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych lub osób w podeszłym wieku.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pacanowie realizuje usługi opiekuńcze, które w myśl art. 50 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej są usługami, obejmującymi pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktu z otoczeniem osobom samotnym lub osobom, których rodzina nie może takiej opieki zapewnić.

Usługi opiekuńcze w 2012 roku świadczone są przez jedną opiekunkę domową, zatrudnioną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pacanowie w ramach umowy o pracę.

Z informacji uzyskanych od Kierownika Ośrodka wynika, iż od stycznia 2012 roku do dnia kontroli usługi opiekuńcze świadczone 13 osobom.

Warunki przyznawania i odpłatności za usługi reguluje Uchwała Nr XXVI/145/04 Rady Gminy Pacanów z dnia 1 grudnia 2004 r. o odpłatności za usługi opiekuńcze. Formę usług opiekuńczych, ich zakres, okres, liczbę godzin oraz odpłatność określa Ośrodek w drodze decyzji administracyjnej wydanej na podstawie wywiadu środowiskowego.

W trakcie kontroli sprawdzono losowo wybrane akta o następujących numerach decyzji:

OPS-8127/Ruo/D1/12, OPS-8127Ruo/C1/12zm/1, OPS-8127Ruo/C1/12zm/2,
OPS-8127Ruo/B1/12, OPS-8127/Ruo/C1/11, OPS-8127Ruo/K1/11.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek realizował zadanie związane ze świadczeniem specjalistycznych usług opiekuńczych (art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej) dla osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej. W 2012 r. do dnia kontroli usługi specjalistyczne świadczone były dla 15 osób, w tym dziecka autystycznego, przez wykwalifikowaną opiekunkę z doświadczeniem zawodowym. Dziecko autystyczne korzysta z usług logopedy zatrudnionej na umowę zlecenie w wymiarze 3 godzin tygodniowo i fizjoterapeuty świadczącego usługę 3 godziny w tygodniu w oparciu o umowę z podmiotem gospodarczym. 1 godzina usług logopedy została wyceniona na 36 zł, a fizjoterapeuty – na 50 zł.

Sprawdzono następujące akta spraw:

OPS-8127Rzs/31/12, OPS-8127Rzs/Ś1/11, OPS-8127Rzs/K1/11, OPS-8127Rzs/G1/12,
OPS-8127Rzs/G3/11.

W decyzjach informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji.

W podstawie prawnej decyzji powołano się na aktualne przepisy ustawy o pomocy społecznej oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.

Osoby wymagające opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy usługowej i opiekuńczej w miejscu zamieszkania, Ośrodek Pomocy Społecznej skierował do domów pomocy społecznej. W 2012 r. do dnia kontroli Ośrodek opłacał pobyt 18 osób umieszczonych w domu pomocy wydatkując na ten cel kwotę 229 570 zł.

Ad. 4. Kontrola jakości pracy socjalnej poprzez analizę indywidualnych przypadków ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania instrumentów pracy socjalnej - kontraktu socjalnego oraz wdrażania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Praca socjalna (art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej) jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Wymogi jej prowadzenia określa art. 6 pkt 12 cyt. wyżej ustawy, gdzie określono ją jako działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie przez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Realizacja pracy socjalnej w kontrolowanej jednostce polega na: pomocy w ustalaniu uprawnień do świadczeń socjalnych, pomocy w poszukiwaniu pracy we współdziałaniu z powiatowym urzędem pracy, motywowaniu do podnoszenia swoich kwalifikacji, organizowaniu wsparcia w miejscu zamieszkania, aktywizowaniu podopiecznych do samodzielnego poszukiwania pracy, motywowaniu do przewyższania problemów życiowych. W rozwiązywaniu trudnych spraw osób i rodzin Ośrodek współpracuje ze służbą zdrowia, szkołami, policją i innymi instytucjami zależnie od okoliczności sprawy.

Stwierdzono natomiast, że GOPS nie wykorzystuje w pełni kontraktu socjalnego, poza projektem systemowym PO KL, jako instrumentu pracy socjalnej.

Z informacji uzyskanych od Kierownika Ośrodka wynika, że Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pacanowie realizuje projekt systemowy w ramach PO KL pn.: „Czas na aktywność w Gminie Pacanów”, w którym szczególny nacisk kładzie się na aktywizację osób długotrwale bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. W 2012 r. w ramach projektu prowadzone są następujące kursy zawodowe: spawacz metodą MAK i przedstawiciel handlowy z prawem jazdy kat. B oraz dla kilku osób zaplanowano uzupełnienie wykształcenia w zakresie szkoły średniej. W ramach kursów zawodowych prowadzone jest również doradztwo specjalistyczne z psychologiem w zakresie integracji społecznej i umiejętności interpersonalnych oraz z doradcą zawodowym. Ponadto pracownicy socjalni w ramach swoich obowiązków świadczą pracę socjalną w zakresie podstawowego poradnictwa prawnego, psychologicznego, rodzinnego. W projekcie bierze udział 16 osób. W 2011 r. z 18 uczestników – 3 osoby uzyskały zatrudnienie dzięki przebytych szkoleniom.

Kontrolowana jednostka nie ma zleconego przez Gminę do realizacji zadania wynikającego z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z informacją Kierownika jednostki – nie występowały przypadki wymagające jej pełnego zastosowania. Pełna obsada na stanowiskach pracowników socjalnych pozwala na dobre rozpoznanie terenu i angażowanie się w pełnym zakresie występujących problemów (Załącznik 5 – Informacja w sprawie asystenta rodziny).

Ad. 5. Zbadanie procedury opracowania i wdrażania przez gminę „Strategii rozwiązywania problemów społecznych”, w tym:

- *powołanie Zespołu roboczego,*
- *diagnoza sytuacji społecznej gminy,*
- *analiza SWOT (opis szans i zagrożeń oraz słabych i mocnych stron gminy),*
- *określenie celów strategicznych i operacyjnych, harmonogram realizacji, sposób monitorowania realizacji strategii.*
- *realizacja celów strategicznych i operacyjnych ujętych w strategii.*

Aktualnie obowiązujący dokument dotyczący rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Pacanów został przyjęty Uchwałą Nr XLV/214/09 Rady Gminy Pacanów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2009 - 2014 (Załącznik 6 – Uchwała).

Powołanie zespołu roboczego

Zespół ds. opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Pacanów nie został powołany. Nie przedstawiono zarządzenia powołującego taki Zespół, nie udostępniono również dokumentacji z procesu opracowywania Strategii.

Według wyjaśnienia Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (Załącznik 7 – Wyjaśnienia dotyczące realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych) Strategia opracowana została przez pracowników GOPS w oparciu o spostrzeżenia i doświadczenia z instytucjami współpracującymi.

Diagnoza problemów społecznych

Diagnoza problemów społecznych (rozdział III Strategii) została opracowana na podstawie analizy danych statystycznych za lata 2004-2008.

Diagnozy problemów społecznych dokonano w obszarach wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej (ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, przemoc w rodzinie, ochrona macierzyństwa, bezradność w sprawach opiekuńczo-

wychowawczych). Każdy z problemów został omówiony i poparty danymi statystycznymi i analizą skali problemu w Gminie Pacanów.

Analiza SWOT

Dla opisu aktualnej sytuacji społecznej Gminy przeprowadzono Analizę SWOT, czyli sformułowano mocne i słabe strony Gminy przy istniejących szansach i zagrożeniach

Misja:

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy sytuacji społecznej Gminy Pacanów sformułowano misję dotyczącą jej polityki społecznej, która brzmi:

„W sferze życia społecznego misją Gminy Pacanów jest zapewnienie dobrej jakości życia swoim mieszkańcom oraz dostępu do opieki medycznej, wykształcenia i szeroko pojętych usług dla ludności zamieszkującej gminę.

Cele strategiczne

W strategii wyznaczono następujące cele główne:

- Bezpieczeństwo socjalne mieszkańców gminy.
- Kompleksowa opieka nad rodzinami.
- Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.
- Zapobieganie ubóstwu.

Wyznaczono również cele operacyjne:

1. Ograniczenie bezrobocia przez:

- aktywne formy przeciwdziałania bezrobocia (prace interwencyjne, roboty publiczne, staże absolwenckie),

- współpracę Gminy z Powiatowym Urzędem Pracy w Busku-Zdroju,

2. Skuteczny system polityki zdrowotnej przez:

- stały dostęp do lekarza pierwszego kontaktu w Gminnym Ośrodku Zdrowia w Pacanowie,

- współpracę ze szpitalami powiatowymi i specjalistycznymi, a także szybka pomoc ambulatoryjna.

3. Bezpieczeństwo publiczne przez:

- współpracę z Powiatową Komendą Policji w Busku-Zdroju i Posterunkiem Policji w Pacanowie,

- zapobieganie przemocy i pomoc ofiarom przemocy.

4. Doskonalenie systemu pomocy społecznej przez:

- szkolenia, warsztaty dla pracowników pomocy społecznej,
- współpracę z innymi placówkami pomocy społecznej na terenie powiatu, województwa.

5. Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przez:

- utrzymanie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych,
- ciągle prowadzenie profilaktycznych działań wśród dzieci i młodzieży,
- pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom,
- współpracę z instytucjami i organizacjami w rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- tworzenie interdyscyplinarnych zespołów reagowania kryzysowego,
- monitoring handlu detalicznego alkoholem.

6. Przeciwdziałanie dyskryminacji.

Cele operacyjne są przedstawione ogólnie, bez podporządkowania ich konkretnym celom głównym, bez określenia działań zadań, jakie należy podjąć dla ich realizacji.

Harmonogram działań z podaniem kosztorysu na określone cele.

Strategia nie zawiera harmonogramu realizacji strategii. Nie określono osób (instytucji) odpowiedzialnych za realizację celów, nie założono ram czasowych dla ich realizacji, nie określono źródeł finansowania ani mierników realizacji poszczególnych działań.

Monitorowanie i ewaluacja

W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pacanów w rozdziale VII zapisano, iż monitoringiem realizacji strategii powinien zajmować się powołany do tego celu „zespół programowy”.

W GOPS w Pacanowie nie przedstawiono żadnej dokumentacji potwierdzającej powołanie i działalność takiego zespołu ani żadnych innych dowodów potwierdzających monitorowanie realizacji strategii.

Realizacja celów strategicznych i operacyjnych ujętych w strategii.

W Gminie Pacanów nie sporządzano sprawozdań z realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych od momentu jej uchwalenia do chwili obecnej.

Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

W toku kontroli ustalono, że w § 1 pkt 4 i 5 Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pacanowie widnieją zapisy nieaktualnych ustaw o finansach publicznych i pracownikach samorządowych, natomiast w § 5 pkt 5 odnotowano również nieaktualną ustawę o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia.

Stwierdzono ponadto, iż pomoc w formie zasiłku stałego, okresowego i usług opiekuńczych w większości przypadków u klientów posiadających gospodarstwo rolne, Ośrodek przyznawał bez potwierdzenia wielkości gospodarstwa. Na niektórych wnioskach klientów odnotowano brak daty wpływu.

Zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej na każdą zmianę danych zawartych w wywiadzie sporządzana była aktualizacja wywiadu środowiskowego. W przypadku przyznania stałych form pomocy aktualizację wywiadu środowiskowego przeprowadza się nie rzadziej, niż co sześć miesięcy mimo braku zmiany danych.

Podczas kontroli ustalono, iż przy znakowaniu decyzji używano różnych symboli. Zgodnie z instrukcją kancelaryjną znak sprawy jest stałą cechą rozpoznawczą sprawy. Każde pismo dotyczące tej samej sprawy otrzymuje identyczny znak.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Pacanowie Kierownik oraz pracownicy socjalni posiadają odpowiednie kwalifikacje oraz staż pracy wymagany na zajmowanych stanowiskach.

Stan zatrudnienia pracowników socjalnych jest zgodny z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej – na jednego pracownika socjalnego przypada 1 969 mieszkańców.

Pozytywnie oceniono sytuację, w której wszystkie dzieci w placówkach oświatowych na terenie Gminy dożywiane z rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” otrzymują gorący posiłek oraz, że Uchwałą Rady Gminy Pacanów zwiększono kryterium dochodowe na dożywianie do 200%.

Natomiast w części IV wywiadów środowiskowych w rubryce praca socjalna znajdował się zapis „poradnictwo”, który w ocenie Zespołu kontrolnego jest zbyt ogólny i nie odzwierciedla rzeczywistych działań prowadzonych przez pracowników socjalnych mających na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie.

GOPS nie wykorzystuje w pełni kontraktu socjalnego, poza projektem systemowym PO KL, jako instrumentu pracy socjalnej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pacanów na lata 2009-2014 jest dokumentem formalnym, nie jest wdrażana i monitorowana zgodnie z zapisami w niej zawartymi. Ponadto analiza jej treści wskazuje, że część zadań przyjętych do realizacji

uległa dezaktualizacji wobec zmieniającej się sytuacji społecznej Gminy od 2009 r. do chwili obecnej.

VI. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o:

- sprawdzoną dokumentację oraz informacje i wyjaśnienia udzielone przez Kierownika Ośrodka oraz pracowników socjalnych.

Treść protokołu i wnioski wynikające z kontroli omówiono z Kierownikiem placówki oraz Wójtem Gminy.

VII. Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu:

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego, do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów (§ 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej Dz. U. Nr 61 poz. 543).

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczaniem odbioru otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

Załączniki do protokołu:

1. Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze.
2. Tabela sporządzona przez Kierownika GOPS pt. „Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS”.

3. Informacja nt. dożywiania w szkołach na terenie Gminy i poza terenem Gminy Pacanów.
4. Informacja nt. dożywiania w internatach poza terenem Gminy.
5. Informacja w sprawie asystenta rodziny.
6. Uchwała Nr XLV/214/09 Rady Gminy Pacanów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2009 – 2014.
7. Wyjaśnienia dotyczące realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Protokół sporządzono 19.09.2012 r., podpisano 20.09.2012 r.

Protokół podpisali:

Ze strony kontrolującej:

1. Magdalena Pracon
2. Renata Gwóźdź
3. Zofia Syska

Ze strony kontrolowanej:

Edward Wojniak – Kierownik GOPS